

Tekijänoikeuden perusasioita

Tietopaketti Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Valiokunnan kokous 13.2.2020

JUKKA LIEDES

Yleistä tekijänoikeudesta

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS ON

- Tavoitteena luomistyön edistäminen sen eri muodoissa
- antaa oikeudenhaltijalle yksinoikeuden suojatun aineiston käyttöön
 - tuottaa tekijälle neuvotteluaseman

Estää ei-legitiimit käytöt siviilioikeudellisten seuraamusten ja rikosoikeudellisen rangaistuksen uhalla.

Tekijänoikeudella on sekä varallisuusosoikeudellinen että persoonallisuusosoikeudellinen puolensa.

Oikeuksien rajoitukset tasapainottavat järjestelmää.

Tekijänoikeuslain ohessa on laki tekijänoikeuden kollektiivihallinnoinnista (1494/2016).

TEKIJÄNOIKEUDEN VAIKUTUKSIA

Muodostaa aineettomista objekteista taloudellisesti merkityksellisiä sopimisen kohteita.

Toimii luovuuden kannustimena.

Kannustaa investointeihin (tuotanto ja kauppa).

Kannustaa levitykseen muodostamalla vakaan oikeudellisen ympäristön.

Tuottaa tuloja teoksia luoville henkilöille ja muille oikeuksien haltijoille.

Vahvistaa hyvinvointia, luo joskus vaurautta.

Luo perustaa taloudelliselle toiminnalle – synnyttää taloutta.

Myötävaikuttaa kulttuuriseen moninaisuuteen.

TEKIJÄNOIKEUDELLISIA ALOJA

Lehdistö, kirjallisuus, kustannus, painanta
Musiikki, teatteri, ooppera
Elokuva, video
Valokuvaus
Visuaalinen ja graafinen taide
Tietokoneohjelmistot, tietokannat
Radio, televisio
Verkkosisällöt
Mainonta
Arkkitehtuuri
Teollinen muotoilu
Julkinen sektori (opetus, arkistot, kirjastot, museot)

TEKIJÄ

Tekijä on aina luonnollinen henkilö, jonka luomistyön tuloksena teos on syntynyt

Teoksella voi olla useita tekijöitä, joiden osuudet eivät ole erotettavissa toisistaan (yhteisteos)

- tekijöillä on yhteisesti tekijänoikeus teokseen
- teoksen hyväksikäyttöön vaaditaan kaikkien suostumus
- jokainen voi yksilöllisesti esittää vaatimuksia oikeudenloukkauksen johdosta

Tekijänoikeuslaissa on myös tekijänoikeutta lähellä olevia oikeuksia.

TEKIJÄNOIKEUDEN PERUSTE

Ilmennettävä tietty määrä henkistä luomistyötä, persoonallisuutta, yksilöllisyyttä
- omaperäisyys, originaliteetti, on perustana

Taiteellisella arvolla tai käyttötarkoituksella ei ole merkitystä.

Teoslaji saattaa vaikuttaa teostason arviointiin
- hyvin yksinkertaisten, teknisten/mekaanisten luomusten teostason arviointi voi olla rajatapaus.

TEKIJÄNOIKEUDEN ULKOPUOLELLA

Mihin ei ole tekijänoikeutta

- ideat
- juonet
- tieto
- tietämys
- tiedot
- tosiseikat

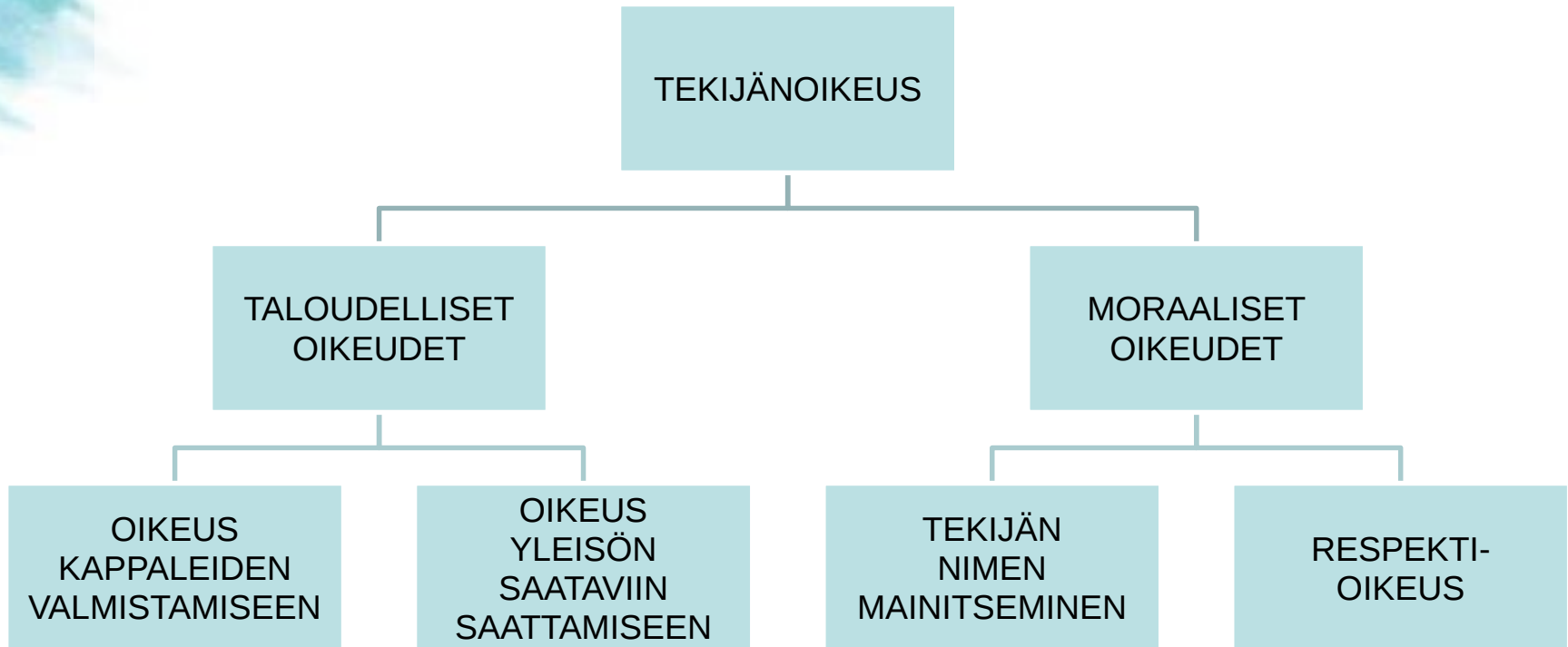
- merkitykset
- käsitteet
- käsitykset
- periaatteet
- järjestelmät
- menetelmät

- käyttäytymissäännöt
- tapahtumasarjat
- logiikka
- algoritmit
- keksinnöt
- löydökset

Tekijänoikeuslaki

TEKIJÄNOIKEUS

TEKIJÄNOIKEUDELLINEN SOPIMUSOIKEUS

Tekijänoikeuden toimivuus perustuu käytännöllisesti katsoen kokonaan sopimiseen, oikeuksien luovutuksiin ja erityisesti lisensiointiin.

Tekijänoikeus voidaan luovuttaa kokonaan tai osittain (moraalisia oikeuksia lukuunottamatta). Laissa on oikeuksien luovutuksista kourallinen säännöksiä.

Esimerkki oikeuksien luovutuksesta on kustannusoikeuden luovutus.

Tekijänoikeuden yhteishallinnointiorganisaatioiden päätoiminta muodostuu lisensioinnista.

TEKIJÄNOIKEUKSIEN YHTEISHALLINNOINTI

Suomessa tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhteishallinnointiorganisaatioita ovat (ikäjärjestyksessä):

Teosto

Kopioisto

Gramex

Kuvasto

Sanasto

APFI (entinen Tuotos)

Filmex

TEKIJÄNOIKEUDEN RAJOITUKSET

Yleisiä seikkoja rajoituksista:

- Tekijän yksinoikeutta teoksensa käyttöön on rajoitettu lain säännöksillä.
- Rajoituksia on säädetty tärkeiden yhteiskunnallisten intressien, sivistyksellisten syiden (esim. yleisradiointi, kirjastot, opetus, vammaiset) ja käytännön tarpeiden vuoksi.
- Tekijän nimi ja lähde mainittava hyvän tavan mukaisesti.
- Yleensä edellytetään, että teos on julkistettu tai julkaistu; rajoitukset eivät koske tekijän luvatta yleisön saataviin saatettuja teoksia.
- Kappaleen valmistusta rajoitusten nojalla koskee laillisen lähteen vaatimus.
- Suomessa on kv-näkökulmasta paljon rajoituksia.

Tekijänoikeuden rajoitukset

- Teoksen verkkosiirron ja laillisen käytön mahdollistavan tilapäisen kopion valmistaminen
- Yksityinen kopiointi
- Ajankohtais- ja uutisohjelman tallentaminen yhteisön sisäiseen tiedotuskäyttöön
- Teoksen esityksen tallentaminen opetuskäyttöön
- Teoksen käyttö ylioppilaskokeessa ja vastaavassa
- Radio- ja televisiolähetysten tallentaminen sairaaloissa, vanhainkodeissa, vankiloissa ym.
- Teosten käyttäminen arkistoissa, kirjastoissa ja museoissa
- Teosten käyttäminen vapaakappalekirjastoissa ja Suomen elokuva-arkistossa
- Teosten saattaminen vammaisten käytettäväksi (korvausoikeus)
- Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (korvausoikeus)
- Teoksen kappaleiden levittäminen
- Teoskappaleen näyttäminen
- Julkinen esittäminen jumalanpalveluksessa ja opetuksessa
- Siteerausoikeus
- Lehdistön lainausoikeus
- Tekstin ottaminen konserttiohjelmaan
- Taideteosten käyttäminen lehdistössä, valokuvassa, elokuvassa ja televisio-ohjelmassa
- Taideteoksen käyttäminen luettelossa ja tiedotuksessa
- Julkisella paikalla olevan taideteoksen ja rakennuksen kuvaaminen
- Päiväntapahtuman toisintaminen
- Julkisten lausumien toisintaminen
- Asiakirjajulkisuus, oikeudenhoido, yleinen turvallisuus
- Rakennusten ja käyttöesineiden muuttaminen
- Lyhytaikainen lähetystekninen tallentaminen
- Jakeluvelvoitteen alaisten ohjelmien edelleen lähettäminen
- Tietokoneohjelmien ja tietokantojen erityissäännökset, mm. varmuuskopiointi

n

TEKIJÄNOIKEUDEN LÄHIOIKEUDET

Sisältyvät tekijänoikeuslain suojapiiriin.

Suoja edellyttää tiettyä suoritusta. Suojan kohteita ovat:

- esittävän taiteilijan esitys
- äänitetuottajan äänitallenne
- kuvatallenteen tuottaja (esimerkiksi elokuva tai muu audiovisuaalinen tallenne)
- radio- ja televisiolähetyksen signaalisuoja
- teostason alittavien valokuvien suoja
- luettelosuoja ja tietokantojen erityissuoja

Tekijänoikeutta lyhyempi voimassaoloaika

Oikeuksien rajoitukset koskevat niitä soveltuvin kohdin.

TEKIJÄNOIKEUSLAIN MUUTOSPROSESSI (1)

JATKUVA MUUTOS – OSITTAISUUDISTUKSET – 1980 - 2006

1980 - Valokopiointi, yksityinen käyttö

1983 - Rooman sopimuksen ratifiointi

1984 - Radio- ja tv-lähetysten
nauhoittaminen opetuksessa

- Kasettimaksu

- Sanktiot piratismia vastaan

- Tekijänoikeusneuvosto

1986 - Radio- ja tv-lähetysten
edelleen lähettäminen

- Bernin konvention ja
yleismaailmallisen
tekijänoikeussopimuksen
ratifiointi

1991 - Tietokoneohjelmat

- Esittävät taiteilijat,
äänitetuottajat,
radio- ja tv-yhtiöt

- Oikeudet valokuvaan

1993 - Tietokoneohjelmadirektiivi

- Videotallenteiden
jälleenmyynti

1995 - Vuokrausdirektiivi, satelliitti- ja
kaapelidirektiivi

- Rajoitukset, jälleenmyyntikorvaus
- Valokuvateoksen suoja
tekijänoikeuslakiin

1996 - Suoja-aikadirektiivi

1997 - Tietokantadirektiivi

1999 - Laki todistelun turvaamisesta

2005 - Tietoyhteiskuntadirektiivi

- Yleisölle välittämisen oikeus
- Laillisen lähteen vaatimus
- Kirjastot, arkistot, museot
- Tekniset suojaukset
- Piraattituotteiden yksityinen
maahantuonti
- Tekijänoikeudellinen tietoverkkorikos

2006 - Jälleenmyyntikorvausdirektiivi

- Direktiivi tekijän- ja teollisoikeuksien
tehostamisesta
- Liittyminen vuoden 1996 WIPO-
sopimukseen (WCT, WPPT)
- Lainauskorvaus yleisistä kirjastoista

TEKIJÄNOIKEUSLAIN MUUTOSPROSESSI (2)

JATKUVA MUUTOS – OSITTAISUUDISTUKSET – 2006 - 2020

2007 - Kirjasto- ja arkistosäännösten tarkistuksia

2008 - Hyvitysmaksujärjestelmän tarkistuksia

2009 - Hyvitysmaksujärjestelmän tarkistuksia

2010 - AV-mediadirektiivi

- Lyhyet otteet yleisöä kiinnostavista tapahtumista uutislähetyksissä

2010 - Laittomasti valmistetun tai levitetyn tai maahantuodun teoskappaleen määrääminen menetetyksi / hävitettäväksi

2013 - Markkinaoikeus ja oikeudenkäynti; riita- ja hakemusasiat uuteen oikeuspaikkaan

2013 - Kirjasto- ja arkistosäännösten tarkistuksia

2013 - Orpoteosdirektivi ja suoja-aikadirektiivin tarkistusdirektiivi

- orpoteoksia koskevat säännökset; lainauskorvaussäännösten tarkistus
- Arkistoidun ohjelman uudelleen käyttö
- esittäjien ja äänitetuottajien suoja-ajan pidennys; liitännäistoimet ja lisäkorvaus

2014 - Yksityisen kopioinnin hyvitys valtion varoista maksettavaksi

- Rajoitukset, jälleenmyyntikorvaus
- Valokuvateoksen suoja tekijänoikeuslakiin

2015 - Säännösotsikot koko lakiin, tv-ohjelmien verkkotallennuspalvelut; tarkistukset sopimuslissenssisäännöksiin; kohtuuttoman ehdon sovittelusäännökset; teleyhteys-tietojen luovuttaminen, kieltokanne, keskeyttämismääräys, estomääräys

2015 - Korvausoikeus jakeluvelvoitteen alaisen ohjelman edelleen lähettämisestä

2016 - Tuomioistuimen asiantuntijan käyttö

2016 - Lainauskorvaus tutkimusta ja opetusta palvelevien korkeakoulukirjastojen lainaamisesta

2018 - Säännökset teoskappaleiden saattamisesta lukemisesteisten käyttöön ja käyttöön valtuutettujen yhteisöjen kautta ulkomaassa

Kansainväliset sopimukset

TEKIJÄNOIKEUSSOPIMUKSET

Bernin sopimus (1886)

TRIPS-sopimus (1994)

WIPO:n tekijänoikeussopimus, WCT (1996)

Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten
saatavuudesta sokeille ja heikkonäköisille (2013)

TEKIJÄNOIKEUDEN LÄHIOIKEUKSIA KOSKEVAT SOPIMUKSET

Rooman sopimus (1961)

Geneven äänitesopimus (1971)

TRIPS-sopimus (1994)

WIPO:n esitys- ja äänitesopimus, WPPT (1996)

Audiovisuaalisia esityksiä koskeva Pekingin sopimus (2012)

Euroopan unionin direktiivit ja muut säädökset

EU:N TEKIJÄNOIKEUSDIREKTIIVIT

- Tietokoneohjelmat (91/250/ETY)
- Vuokraus- ja lainaus, lähioikeudet (92/100/ETY)
- Satelliitti ja kaapeli (93/83/ETY)
- Suoja-aika (93/98/ETY)
- Tietokannat (96/9/EY)
- Tietoyhteiskunta (2001/29/EY)
- Jälleenmyyntikorvaus (droit de suite) (2001/84/EY)
- Teollis- ja tekijänoik. täytäntöönpano (2004/48/EC)
- Suoja-aikadirektiivi (muutoksia) (2011/77/EU)
- Orpoteosdirektiivi (2012/28/EU)
- Yhteishallinnointidirektiivi (2014/26/EU)
- Marrakesh-direktiivi (sokeat, ym.) (2017/1564)
- Tekijänoikeus ja lähioikeudet digitaalisilla sisämarkkinoilla (2019/790, DSM-direktiivi)

EU:N TEKIJÄNOIKEUSASETUKSET

Asetus verkkosisältöpalvelujen rajat ylittävästä siirrettävyydestä sisämarkkinoilla (2017/1128)

Marrakesh-asetus (sokeat ym.) (2017/1563)

Tekijänoikeuspolitiikka

POLITIikka, HALLINTO JA TOIMINTAKENTÄT

Valtion tehtäviä:

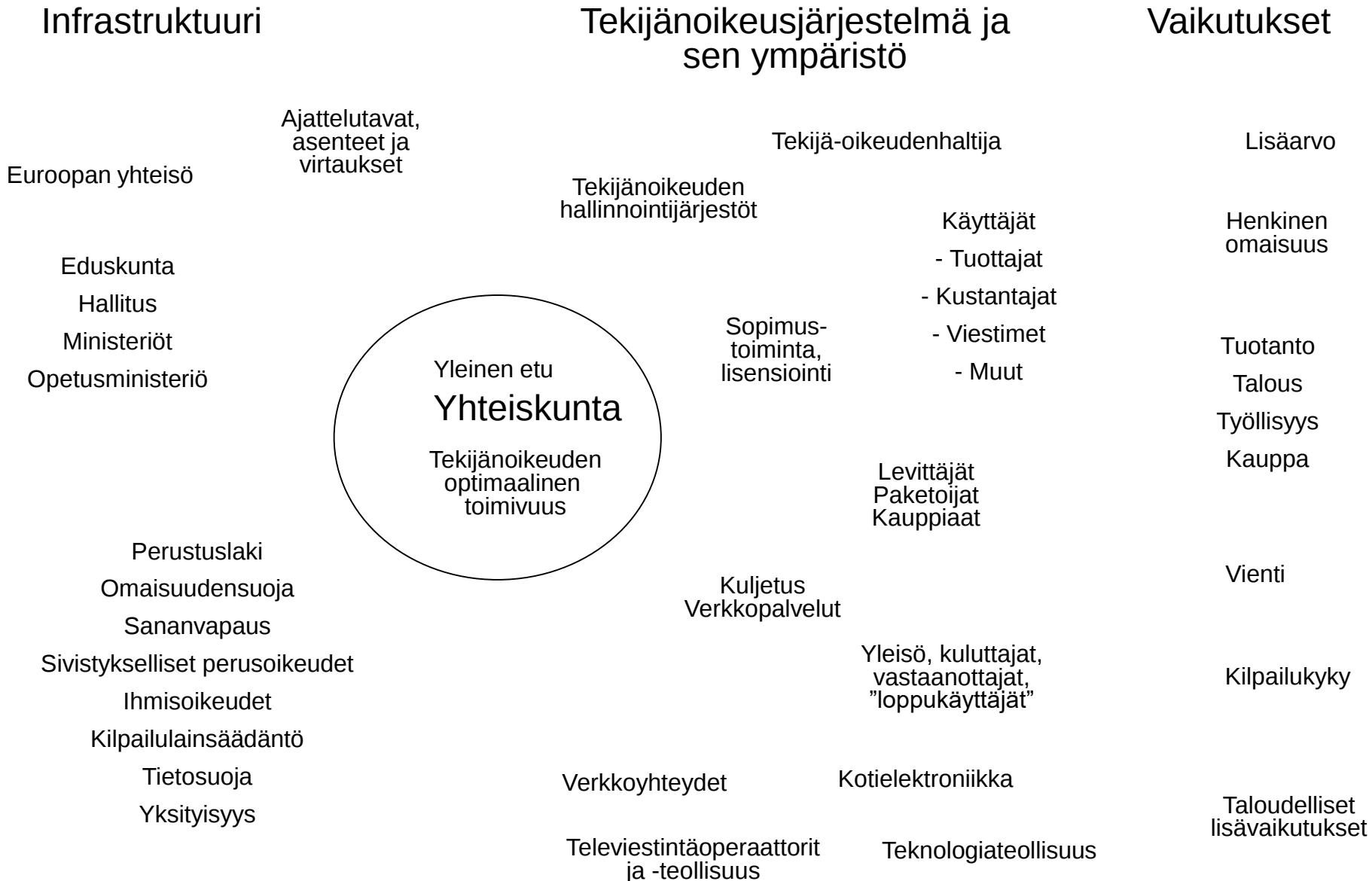
- Tekijänoikeuspolitiikka – ohjaavat periaatteet
 - Tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuden kehittäminen
- Lainsäädäntö ja sen ajan tasalla pito
- Valtion erityiset hallintotehtävät lain mukaan
- Täytäntöönpanojärjestelmä – eri viranomaiset

Pohjoismainen yhteistyö

Tekijänoikeus Euroopan unionissa

Kansainvälinen tekijänoikeus ja kansainväliset järjestöt,
(WIPO ja WTO)

Tekijänoikeuden relaatiot ja vaikutukset - visualisointi

TEKIJÄNOIKEUDEN YKSIKERTAISTETTU ARVOKETJU

Tekijä

Käyttäjä

Kuluttaja

- Tekijä luo teoksen ja synnyttää yhteiskuntaan lisäarvoa
 - tekijänoikeus syntyy teoksen luomisella tekijälle
- Käyttäjä käyttää oikeuksia
 - kopioimalla/monistamalla teosta
 - levittämällä teoksen kappaleita yleisölle
 - esittämällä teosta yleisölle
 - välittämällä teosta yleisölle (radio, tv, internet)
- Kuluttaja ei ole oikeuksien käyttäjä
 - kuluttaja on teoksen "loppukäyttäjä"
 - lukeminen, katseleminen, kuunteleminen eivät ole oikeuksien kannalta merkityksellisiä
 - tästä poikkeus on kopiointi; kaikki reprodusointi on oikeuksien piirissä; yksityinen kopiointi on laissa sallittu

Tekijänoikeuden taloudellinen merkitys

TEKIJÄNOIKEUDEN YDINALAT

WIPO:n “Economic Contribution of Copyright Industries” – käsikirjan mukaisesti:

- a) press and literature;
- b) music, theatrical productions, operas;
- c) motion picture and video;
- d) radio and television;
- e) photography;
- f) software, databases, and computer games;
- g) visual and graphic arts;
- h) advertising services; and
- i) copyright collective management societies

TEKIJÄNOIKEUDELLISET ALAT KANSANTALOUDESSA

OKM 2017:47:

Key findings and conclusions of the study:

- The combined value added of all copyright-based industries represented **5.38 per cent of Finnish GDP** in 2015 and **amounted to €11.27 billion**.
- The combined number of employees in the copyright-based industries amounted to 136 617 and represented 5.61 per cent of total employment in Finland in 2015.
- In 2015, the two largest core copyright industries, software and databases and press and literature, accounted for approximately 85 per cent of the cumulative value added of the core copyright industries in Finland.

SUORAT TEKIJÄNOIKEUDELLISET TULOVIRRRAT

Vuoden 2018 tutkimus:

• Press And Literature:	193.1 M€
• Music, Theatrical Productions & Opera:	147.5 M€
• Motion Picture And Video:	176.8 M€
• Radio And Television:	193.3 M€
• Photography:	151.1 M€
• Software and databases:	5 240.0 M€
• Computer Games:	2 400.0 M€
• Visual And Graphic Arts:	37.6 M€
• Advertising:	16.0 M€
• Total:	8 555.4 M€

A decorative graphic in the top-left corner of the slide, consisting of several overlapping, horizontal brushstrokes in shades of teal, green, yellow, orange, and red, creating a vibrant, artistic effect.

Tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuden arviointi

TIETOON PERUSTUVA TEKIJÄNOIKEUSPOLITIikka JA PÄÄTÖKSENTEKO – ARVIOINTIMETODOLOGIA

EVIDENCE-BASED POLICY-MAKING:

Suomessa on kehitetty laaja-alainen tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuden arviointimetodologia.

Sitä hoitaa OKM:n päätösten mukaisesti Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö (Cupore).

Edellä viitatus tekijänoikeusjärjestelmän taloudelliset mittaukset sisältyvät tutkimuskehykseen.

ARVIOINTIMENETELMÄN TAUSTA JA TARKOITUS

Taustana ovat taloudelliset tutkimukset:

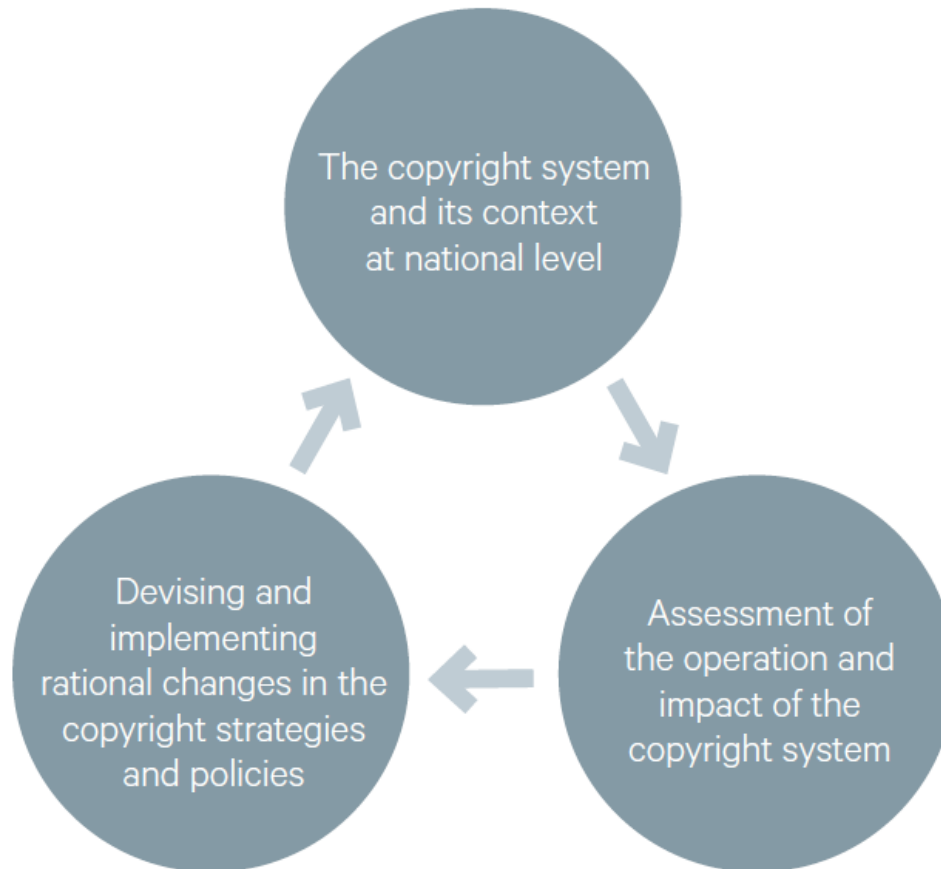
- Taloudelliset tutkimukset aloitettiin Suomessa 1980-luvun alkupuolella
- Makroekonomisten tutkimusten kansainvälisen metodologian pohja muodostettiin Suomessa 2003
 - the WIPO Guide on Surveying the Economic Contribution ...
 - Uudistettu laitos 2015

Laaja-alaisen metodologian tavoitteet:

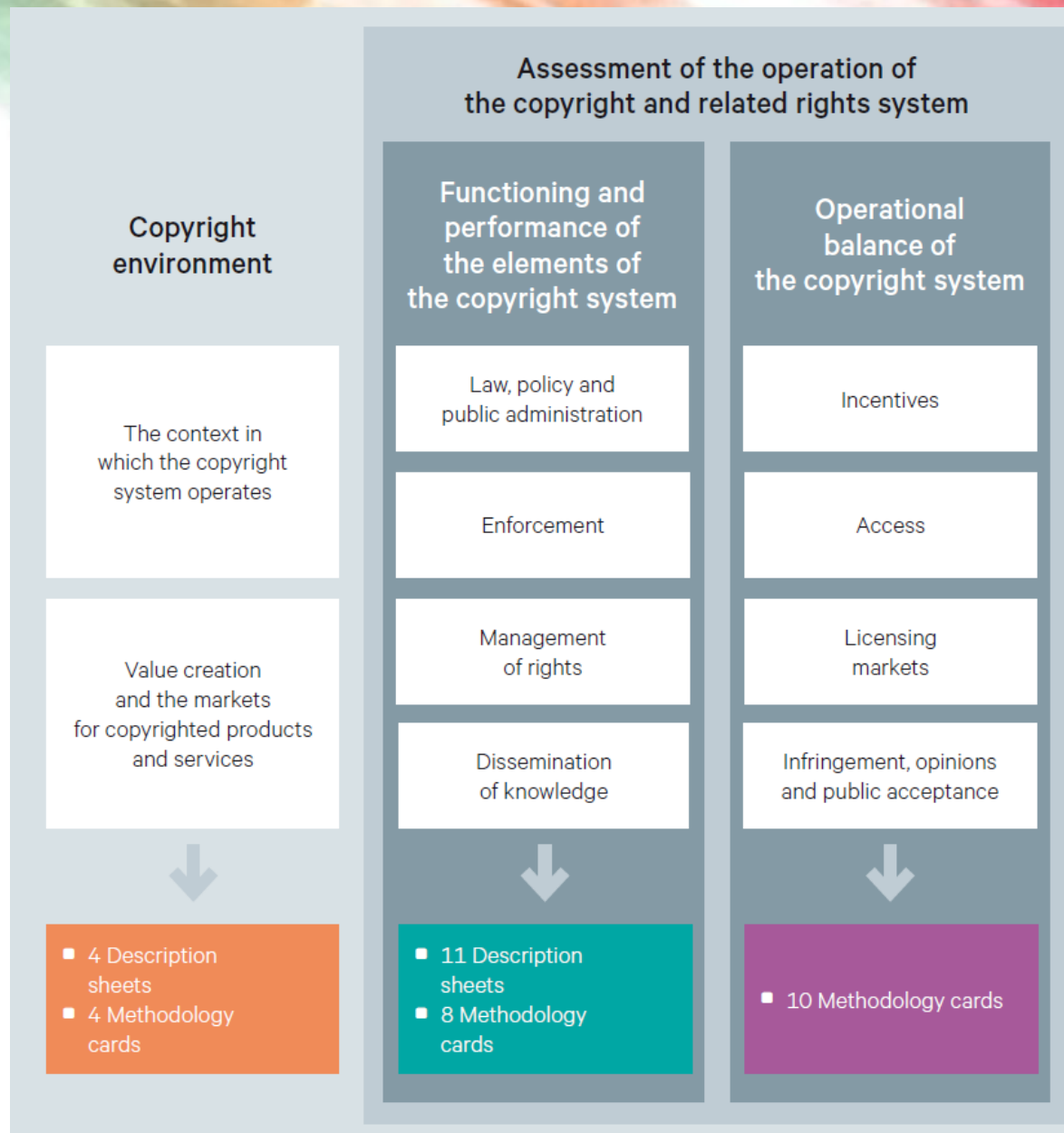
- Metodologian muodostaminen kansallisten tekijänoikeus- ja lähioikeusjärjestelmien toimivuuden, suorituskyvyn ja toiminnan arvioimiseksi
- Oli päätelmä, että taloudelliset mittaukset eivät riitä

Arviointeja tehdään tekijänoikeuden ja lähioikeuksien politiikan ja strategian muodostamiseksi ja oikeuksien järjestelmien kehittämiseksi.

STRATEGIOIDEN JA POLITIIKAN MUODOSTAMISEN SYKLI

RESULT – THE METHODOLOGY FRAMEWORK

DESCRIPTION OF THE COPYRIGHT ENVIRONMENT AND THE MARKETS (PILLAR I)

COPYRIGHT ENVIRONMENT

The Context in Which the Copyright System Operates

- Description Sheet 1. National Context
- Description Sheet 2. International and Regional Context
- Description Sheet 3. Technological Development
- Methodology Card 1. Macroeconomic Importance of Copyright Industries

Value Creation and the Markets for Copyrighted Products and Services

- Description Sheet 4. Markets for Copyrighted Products and Services
 - Methodology Card 2. Volume of Domestic Production of Copyrighted Products and Services
 - Methodology Card 3. Volume of Exported and Imported Copyrighted Products and Services
 - Methodology Card 4. Development of Digital Business Models and Income Based on Digital Distribution
-

FUNCTIONING AND PERFORMANCE OF THE ELEMENTS OF THE COPYRIGHT SYSTEM (PILLAR II)

FUNCTIONING AND PERFORMANCE OF THE ELEMENTS OF THE COPYRIGHT SYSTEM

Law, Policy and Public Administration

Description Sheet 5.	Copyright Law
Description Sheet 6.	Copyright Policy
Methodology Card 5.	Public Consultation on Law Proposals
Methodology Card 6.	Use of Impact Assessment and Research in Policy Development
Description Sheet 7.	Public Administration of Copyright

Enforcement

Description Sheet 8.	Enforcement by Public and Private Actors
Description Sheet 9.	Sanctions and Remedies for Copyright Infringement
Methodology Card 7.	Application of Sanctions and Remedies for Copyright Infringement
Description Sheet 10.	Availability of Alternative Dispute Resolution Mechanisms
Methodology Card 8.	Use of Alternative Resolution Mechanisms for Solving Copyright Disputes

Management of Rights

Description Sheet 11.	Individual Exercise of Rights
Description Sheet 12.	Collective Management of Rights
Methodology Card 9.	Efficiency of Collective Management Organizations

Dissemination of Knowledge

Description Sheet 13.	Copyright-related Information Activities
Description Sheet 14.	Copyright-related Education for the Public in General
Methodology Card 10.	Public Awareness of the Rights
Methodology Card 11.	Copyright-related Education as Part of the Education of Professionals for Creative Industries
Description Sheet 15.	Research on Copyright-related Topics
Methodology Card 12.	Copyright-related Study and Research Programs in Universities and Research Institutes

OPERATIONAL BALANCE OF THE COPYRIGHT SYSTEM (PILLAR III)

OPERATIONAL BALANCE OF THE COPYRIGHT SYSTEM

Incentives

Methodology Card 13. Direct Copyright Revenue Streams for Different Stakeholders

Methodology Card 14. Return on Investment for Copyrighted Products and Services

Methodology Card 15. Stakeholders' Opinions Concerning the Incentive Function of the Copyright System

Access

Methodology Card 16. Access to Copyrighted Works by the Public

Methodology Card 17. Access to Copyrighted Works for Follow-on Creation

Licensing Markets

Methodology Card 18. Transaction Costs in Transfer and Licensing of Rights

Methodology Card 19. Terms for Transfer and Licensing of Rights

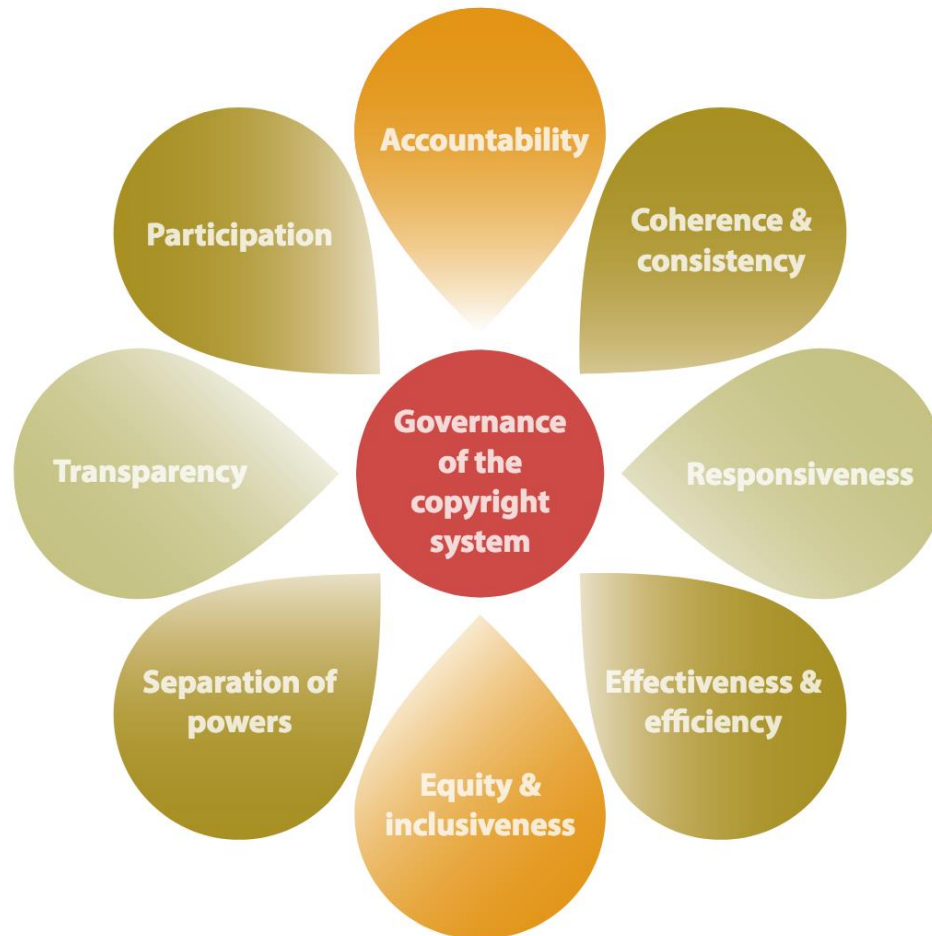
Infringement, Opinions and Public Acceptance

Methodology Card 20. Unauthorized Use of Copyrighted Works in Physical Form

Methodology Card 21. Unauthorized Use of Copyrighted Works in Digital Form

Methodology Card 22. Stakeholders' Opinions on the Copyright System

HYVÄN HALLINNON PERIAATTEET TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTELMÄSSÄ

A decorative graphic in the top-left corner of the slide, consisting of several overlapping, diagonal brushstrokes in shades of teal, green, yellow, orange, and red, creating a vibrant, artistic effect.

Mitä on tulossa tällä vaalikaudella?

DIREKTIIVI TEKIJÄNOIKEUDESTA JA LÄHIOIKEUKSISTA DIGITAALISILLA SISÄMARKKINOILLA (DSM-direktiivi)

**DSM-direktiivi tulee hallitsemaan tekijänoikeuspolitiikan
asialis.taa koko vaalikauden jälkipuoliskon – myös koko
EU:ssa**

Direktiiviehdotus annettiin toukokuussa 2016.

Direktiivi hyväksyttiin 17.4.2019.

**Jäsenvaltioiden on tehtävä sen vaatimat muutokset
tekijänoikeuslakeihinsa viimeistään 17.6.2021.**

**Suomessa on OKM aloittanut muutosten valmistelun
tehokkaasti mm. järjestämällä sidosryhmille eri aiheista
työpajoja. Tätä menettelyä on kiiteltä laajasti.**

DSM-DIREKTIIVIN SISÄLTÖ

Artikloiden otsikoita (vapaasti toisinnettuina)

3. Tekstin ja tiedon louhinta tieteellisessä tutkimuksessa
 4. Rajoitus – tekstin ja tiedon louhinta
 5. Käyttö dig. ja rajat ylittävässä opetuksessa
 6. Kulttuuriperinnön suojelu
 7. Yhteiset säännökset
 8. Myynnistä poistuneiden teosten käyttö
 9. Rajat ylittävät käytöt
 10. Tiedottamistoimet
 11. Sidosryhmäkeskustelut
 12. Kollektiivinen lisensiointi - laajennusvaikutus
 13. Neuvottelumekanismi (AV- teoksia koskeva)
 14. Vapaaksi tulleet visuaaliset teokset
 15. Lehtijulkaisujen suoja – online-käytöt
 16. Vaatimukset kohtuullisesta hyvityksestä
 17. Sisällön käyttö online –jakelupalveluissa
 18. Sopivan ja oikeasuhtaisen korvauksen periaate
 19. Avoimuusvelvoite
 20. Sopimuksen sopeuttamismekanismi
 21. Riitojen ratkaisumenettely
 22. Palauttamisoikeus
 23. Yhteiset säännökset
 24. Muiden direktiivien muutokset
- (+ loppusäännöksiä)

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (1)

3 artikla

Tekstin- ja tiedonlouhinta tieteellistä tutkimusta varten

- 1. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa ja tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, kun kyseessä on kappaleen valmistaminen ja kopiointi, joita **tutkimusorganisaatiot ja kulttuuriperintölaitokset** toteuttavat suorittaakseen tieteellistä tutkimusta varten tekstin- ja tiedonlouhintaa teoksista tai muusta suojatusta **aineistosta, joihin niillä on laillinen pääsy**.
- 2. *(kopioiden säilyttäminen tutkimusta ja tulosten todentamista varten)*
- 3. *(toimenpiteet verkkojen ja tietokantojen eheyden varmistaminen)*
- 4. *(parhaiden käytäntöjen kannustaminen)*

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (2)

4 artikla

Tekstin- ja tiedonlouhintaa koskeva poikkeus tai rajoitus

- 1. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta tai rajoituksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa, direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, kun kyseessä on kappaleen valmistaminen ja kopiointi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten teoksista ja muusta suojatusta **aineistosta, joihin on laillinen pääsy**.
- 2. *(kopioiden säilyttäminen)*
- 3. *(oikeuksien haltijoiden oikeuden pidättämistä koskeva ehto, verkossa yleisön saataville saatetun aineiston osalta)*

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (3)

5 artikla

Teosten ja muun suojatun aineiston käyttö digitaalisessa ja rajatylittävässä opetustoiminnassa

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta tai rajoituksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a, b, d ja e alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 ja 3 artiklassa ja direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, jotta sallitaan teosten ja muun suojatun aineiston digitaalinen käyttö yksinomaan **opetuksen havainnollistamiseen**, siltä osin kuin käyttö on perusteltua tavoiteltavan **ei- kaupallisen tarkoituksen** vuoksi, edellyttäen, että

a) tällainen käyttö tapahtuu oppilaitoksen vastuulla sen tiloissa tai muissa paikoissa taikka suojatussa sähköisessä ympäristössä, johon **ainoastaan oppilaitoksen oppilailla tai opiskelijoilla ja opetushenkilöstöllä on pääsy**; ja

b) tällaisen käytön yhteydessä **mainitaan lähde ja myös tekijän nimi**, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi.

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (4)

6 artikla

Kulttuuriperinnön säilyttäminen

Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa, direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, jotta **kulttuuriperintölaitokset** voivat valmistaa **kopioita kokoelmiinsa pysyvästi kuuluvista teoksista** tai muusta suojatusta aineistosta missä tahansa muodossa tai millä tahansa välineellä tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston säilyttämiseksi ja siltä osin, kuin se on tarpeen tällaista säilyttämistä varten.

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (5)

12 artikla

Vaikutukseltaan laajennettu kollektiivinen lisensointi

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, siltä osin kuin kyseessä on käyttö niiden alueella ja jollei tässä artikkelissa säädetyistä suojakeinoista muuta johdu, että kun direktiivin 2014/26/EU täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen soveltamisalaan kuuluva **yhteishallinnointiorganisaatio oikeudenhaltijoiden antamien valtuutustensa mukaisesti** tekee lisensointisopimuksen teosten tai muun suojatun aineiston hyödyntämisestä

- a) **tällainen sopimus voidaan laajentaa** koskemaan sellaisten oikeudenhaltijoiden oikeuksia, **jotka eivät ole valtuuttaneet** kyseistä yhteishallinnointiorganisaatiota edustamaan itseään siirron, lisenssin tai jonkin muun sopimusjärjestelyn nojalla; tai
- b) tällaisen sopimuksen suhteen **organisaatiolla on laillinen valtuutus tai sen oletetaan edustavan oikeudenhaltijoita**, jotka eivät ole antaneet organisaatiolle valtuutusta.

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (6)

15 artikla

Lehtijulkaisujen suoja verkkokäytössä

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneilla lehtijulkaisujen kustantajilla on direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa ja 3 artiklan 2 kohdassa säädetty oikeudet tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toimesta tapahtuvan niiden lehtijulkaisujen verkkokäytön osalta.

Ensimmäisessä alakohdassa säädettyjä oikeuksia ei sovelleta yksittäisten käyttäjien lehtijulkaisujen yksityiseen tai ei- kaupalliseen käyttöön.

Ensimmäisen alakohdan nojalla myönnettävä suoja ei koske hyperlinkittämistä.

Ensimmäisessä alakohdassa säädettyjä oikeuksia ei sovelleta, kun kyseessä on lehtijulkaisun yksittäisten sanojen tai hyvin lyhyiden otteiden käyttö.

...

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (7)

16 artikla

Sopivaa hyvitystä koskevat vaatimukset

Jäsenvaltiot voivat säätää, että kun tekijä on siirtänyt tai lisensoinut oikeuden kustantajalle, tällainen siirto tai lisenssi muodostaa riittävän oikeusperustan siihen, että **kustantajalla on oikeus osuuteen hyvityksestä**, joka koskee teoksen käyttöä siirrettyä tai lisensoitua oikeutta koskevan poikkeuksen tai rajoituksen nojalla.

Ensimmäinen kohta **ei rajoita** jäsenvaltioiden olemassa olevia ja tulevia järjestelyjä, jotka koskevat **oikeuksia lainata yleisölle**.

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (8)

17 artikla

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien toteuttama suojatun sisällön käyttö

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan on sen vuoksi saatava lupa direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilta oikeudenhaltijoilta, esimerkiksi tekemällä lisensointisopimus, jotta se voi välittää teokset tai muun suojatun aineiston yleisölle tai saattaa ne yleisön saataviin.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kun verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja saa luvan, esimerkiksi lisensointisopimuksen tekemisen perusteella, kyseinen lupa kattaa myös palvelujen käyttäjien suorittamia direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tekoja silloin, kun he eivät toimi kaupallisin perustein tai kun heidän toimintansa ei tuota merkittäviä tuloja.

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (9)

18 artikla

Asianmukaisen ja oikeasuhteisen korvauksen periaate

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tekijät ja esittävät taiteilijat lisensoivat tai siirtävät yksinoikeutensa teostensa tai muun suojatun aineistonsa hyödyntämiseen, heillä **on oikeus saada asianmukainen ja oikeasuhteinen korvaus**.
2. Kun jäsenvaltiot panevat 1 kohdassa säädetyn periaatteen täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään, niiden on voitava vapaasti käyttää erilaisia mekanismeja ja otettava huomioon sopimusvapauden periaate sekä oikeuksien ja etujen sopiva tasapaino.

ESIMERKKEJÄ DSM-DIREKTIIVIN SÄÄNNÖKSISTÄ (10)

20 artikla

Sopimuksen kohtuullistamismekanismi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos ei ole olemassa sovellettavaa kollektiivisen sopimisen tuloksena tehtyä sopimusta, jossa määrätään tässä artiklassa säädettyä mekanismia vastaavasta mekanismista, tekijöillä ja esittävillä taiteilijoilla tai heidän edustajillaan **on oikeus vaatia asianmukainen ja sopiva lisäkorvaus** osapuolelta, jonka kanssa he ovat tehneet sopimuksen oikeuksiensa hyödyntämisestä, tai tällaisen osapuolen oikeudenomistajilta, **kun** alun perin **sovittu korvaus osoittautuu suhteettoman pieneksi** verrattuna kaikkiin teosten tai esitysten hyödyntämisestä myöhemmin syntyneisiin merkityksellisiin tuloihin.

...

Lisämateriaalia - perehtymismateriaalia

Tietokortti ”Tietopohjaa tekijänoikeusjärjestelmän kehittämiseksi” (2019):
<https://www.cupore.fi/fi/tietokortit/tietopohjaa-tekijanoikeusjarjestelman-kehittamiseksi>

Tietopohjaa tulevaan – Katsaus Suomen tekijänoikeusjärjestelmään -julkaisu (2018):
<https://www.cupore.fi/fi/julkaisut/cuporen-julkaisut/tietopohjaa-tulevaan-katsaus-suomen-tekijaenoikeusjaerjestelmaeen> --> Metodologiakehikon osa-alueet on esitetty suomen kielellä tämän julkaisun s. 13.

Suuren yleisön näkemykset tekijänoikeusjärjestelmästä -tutkimushankkeen (2019-2020) kuvaus: <https://www.cupore.fi/fi/tutkimus/tutkimushankkeet/tekijanoikeus-suuri-yleiso> (Tutkimusraportti julkaistaan kesäkuun alussa.)

Suomen tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuden arviointi: Cuporessa käynnissä olevan hankekokonaisuuden kuvaus:
<https://www.cupore.fi/fi/tutkimus/tutkimushankkeet/suomen-tekijaenoikeusjaerjestelmaen-toimivuuden-arviointi>

Tekijänoikeusjärjestelmän arviointi:

<https://www.cupore.fi/en/publications/cupore-s-publications#!keyword=54>

**Nathalie Lefever, Researcher, and
nathalie.lefever@cupore.fi**

**Tiina Kautio,
Manager of the Methodology Project
tiina.kautio@cupore.fi**

Kiitokset !

jukka@liedes.fi